

ljali porušeni most, je šel k njim ter med nje razdelil denarna darila, kakor tudi med bolgarske vojsake. Ujetniki so, ganjeni vsled te dobrohotnosti, kralja živahno pozdravljali.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Položaj na ruskem bojišču.

Vojni položaj Avstrije in Nemčije je sedaj izboren. Na izhodu je naša armada zasedla sedaj črto, ki je tako ugodna, da ugodnejša niti biti ne more. Rusi še imajo vedno dovolj ljudi, a v izobilju tudi ne več. Vojaška vrednost ruskega človeškega materiala je mnogo manjša, kakor vrednost ruskega vojaka ob začetku vojske. Radi tega je seveda sleparstvo, ako četverosporazumno časopisje piše o razprstitvi novih ruskih armad. Reklo se n. pr. je, da se v Odesi zbira nova armada. V resnici pa je dotično moštvo samo manjvredna državna bramba in tako neizvežbano ter za vojsko nesposobno blago. Z rezervami, katere sedaj Rusi vplakujejo, zamorejo napolniti samo maloštevilne polke, a o novih armadah niti ne more biti nobenega govora. Pomanjkanje častnikov pa je v Rusiji tako veliko, da so zdaj mladi dijaki nastavljeni kot poveljujoči častniki. Streliva pa ima ruska armada sedaj zopet dovolj. Japonska pošilja v Rusijo ogromne množine vsakovrstnega streliva. V velikih bojih v juliju in avgustu je Rusom res šla slaba za strelivo, a to je le slab izgovor za Ruse, ako hočejo s tem zagovarjati svoje poraze. Na zelo važnih, odločilnih delih bojne črte so imeli in imajo Rusi vedno dovolj streliva. V trdnjavi Kovno so naši našli cele gore dobrega streliva in ravno ta trdnjava je pokazala, da so ruskih porazov krivi drugi vzroki, a ne pomanjkanje streliva. Kovno je bilo že po naravni legi ena najmočnejših ruskih trdnjav. Ako armada že tako postojanko prepusti sovražniku, potem je jasno, da so razmere v armadi že gnile in da takšna armada ni sposobna za kake večje čine. Zdi se, da se tudi v zadnjem času stanje ruske armade v tem oziru ni nič izboljšalo, ampak da je ostalo na isti nizki stopinji kot prej. Mnogi ruski vojaki, ki jih naši vjamejo, padejo našim okrog vratu, in se jim s solznimi očmi zahvaljujejo, da so jih ujeli, da se tako rešijo neljubega vojevanja.

Zito iz Rumunije.

Iz Bukarešte se dne 3. decembra poroča, da je Rumunija prodala Avstriji in Nemčiji 50.000 železnih vagonov žita, ki se razdeli tako: 20.000 železnih vagonov pšenice, 10.000 vagonov koruze, 7500 vagonov ječmena, 5000 vagonov ovsa, 2500 vagonov graha in 5000 vagonov fižola.

Nazadovanje novih vinogradov.

(Fr. Gombač.)

Ni ravno vesel pojav, če se mora govoriti o nazadovanju vinogradov sedaj, ko bi se moralo pisati le o napredku našega vinogradništva. Z današnjim spisom nimam sicer namena preplašiti vinogradnike s kako novotarijo, marveč jih hočem opozoriti samo na neke napake, ki so postale ponekod že precej splošne in bodo z leti imele bolj ali manj slabe posledice in utegnejo sedanje, dobre vinograde spraviti v nekdajši slabi stan.

Kar se tiče ohranitve lepih vinogradov, obstoji velika napaka že v tem, da se trtami premalo gnoji, in se preveč z rodnim lesom obklada; a še večja v tem, da se med vrstami izostale ali izumrle cepljene trte kar enostavno nadomeščajo z grobanjem domače trte. Ker pa v slabo obdelovanem vinogradu mnogo trti pogine, se lahko pripeti, da se na ta način v nekoliko letih več kakor polovica z domačo trto nadomesti. V takem slučaju seveda ne izostanejo zle posledice, kajti ne glede na dejstvo, da postane rast v takem vinogradu različna in da so necepljene trte boleznim bolj podvržene kakor cepljene, se v takih vinogradih prav lahko zopet naseli trtna uš. Poslednja še ni izumrla, kakor nekateri sodijo, marveč se še vedno v obilici nahaja, zlasti poleti na listju ameriških trt. Zato je pravočasna opreznost velike vrednosti, kajti če se zopet naseli trtna uš, ne preostane drugega, kakor da ves vinograd nazovno zrigolamo, in ga nanovo z ameriški trtami zasadiamo. Sicer bi bilo to delo pri nekaterih, svoj čas slabo napravljanih in z bolj malovrednimi trtami zasajenih vinogradih še dobro, toda pomisliti je treba na splošnost in da stane tako delo dandanes najmanj še enkrat toliko, kolikor pred 15 ali 20 leti.

Za to naj se domače trte nikar ne grobajo, a marveč vse izostale s cepljenimi ameriški trtami nadomestijo in naj se vinograd vedno po možnosti dobro gnoji, da trte prezgodaj ne opešajo, kajti, kadar prične vinograd vsled slabega obdelovanja in vsled premalo hrane pešati, ga je težavno zopet lepo spraviti v dober stan.

Priznavam, da je težko vzgojiti med stare trte vsajene cepljenke, ker jih stare duše, toda skušati

se mora na vse mogoče načine, da se tudi to doseže. Najbolje se to doseže na ta način, da se pusti pri sosedni že cepljeni trti eden iz ameriške podloge nastal poganek ter se naslednje leto v primerni višini (1–1½ m) na zeleno cepi ter se jeseni ali spomladi na izpraznjeno mesto pogroba in sicer tako, da pride ves ameriški les razmeroma globoko v zemljo, do čim mora ostati cepljeno mesto tik zemlje ali še nekoliko višje. Tudi se tako pogrobana trta še ne odreže od matrne podloge, marveč se pusti še 1–2 leti z njo zrastle, zato da jo deloma tudi materna trta še redi. Taka grobanica bujnejše rase ter hitro napravi močne svoje korenine. Kladar se to doseže in vidi, da je že tako krepka, da je druge trte ne morejo več zadušiti, potem se loči, t. j. odreže od matere, zato da poslednja preveč ne ošibi. Na ta način z materjo v zvezi ostala grobanica tudi takoj rodi; a priporočljivo pa ni, prvi dve leti pustiti ji sad, ker zastane v rasti.

Če pa nobena sosednjih trt ne požene poleti iz podloge, potem se mora to umetno doseči in sicer na ta način, da se spomladi odkopljejo sosednje trte do prvega člena podlage ter se tako odgrnjene puste, dokler ne prične ta ali ona poganjati iz tega člena.

Vojakom

na bojišču primanjkuje berila.
Matere, sestre naročite svojim
možem, sinovom in bratom
„Stražo“ in „Slovenski Gospo-
dar“.

„Straža“

stane za 3 mesce 2 K 50 v.

„Slovenski Gospodar“

stane za 3 mesce 1 K.

Vpošljite naročnino in natančni vojno-
poštni naslov.

Razne novice.

* **Vojni vikar v Mariboru.** Mil. škof Emerik Bjelik, c. in kr. apostolski vojni vikar, se je dne 5. in 6. decembra t. l. mudil v Mariboru in je bil gost našega prevzvišenega nadpastirja. Pri tej priložnosti je obiskal ranjene vojske v šternalskih vojaških barakah.

* **Novi vojni kurat.** Cesar je imenoval č. g. Janca Mlakar, vpok. župnika tržaške škofije na Hajdinu za vojnega kurata in je dodeljen k domobranskemu polku št. 26.

* **Nadvojvoda osebno pripel obmejnemu Slovincu odlikovanje na prsa.** Ob priliki, ko je nadvojvoda Jožef obiskal na fronti naš junaški slovensko-štajerski domobranski pešpolk št. 26, je bil i med drugimi slovenskimi junaki odlikovan narednik Bogomir Hauptman od XII. poljske stotnije. Sam nadvojvoda mu je pripel veliko srebrno hrabrostno kolajno in ga pohvalil. Ob enem je bil Hauptman povišan v štabnega narednika. Odlikovanec, ki ima sedaj srebrni kolajni I. in II. vrste ter še bronasto, je doma od St. Ilje v Slov. gor. in je zaveden Slovenec. Slava našim junakom!

* **Slava Slovincem!** Jernej Topolnik, vojak avstrijskega zrakoplovnega oddelka na italijanskem bojišču, doma iz Trbovelj, piše svoji materi: Dne 28. novembra je prišel v naš tabor nemški general Werner kot gost našega poveljnika. Popoldne smo se mu predstavili. Ko je prišel k meni, me je vprašal, odkod sem doma. Rekel sem, da s Spodnjega Štajerja. „Torej ste Slovenec?“ „Da, Visokost!“ „Lepo, lepo! Celo v Berlinu sem slišal govoriti o izrednih junaš-

kih činih slovenskih vojakov! Bravo, bravo, dečko!“ Veste, mati, ko sem slišal to pohvalo, mi je srce nekako burno utripalo. Bil sem vesel, da celo Nemci iz Nemčije upoštevajo naše junaštvo. Zvečer mi je naš g. stotnik izročil dvajsetkronski bankovec kot darilo nemškega generala.

* **Do Jurjevega bomo čakali.** Fantje našega junaškega slovensko-štajerskega pešpolka nam pišejo: Marsikateri od nas je tako zdelan od dolgotrajnih krvavih bojov, da bi bil oddih skrajno že potreben. Mnogi bi tudi dobili dopust, če bi prosil zanj. A mi slovenski fantje še sedaj ne gremo. Lah se nima vseh reber potrtih. Mi raje čakamo, ko bo zima minila in bodo spomladne cvetke duhtele. Tedaj pridemo zmagoslavni slovenski junaki domov k svojim dragim. Sedaj bi morali biti doma za pečko, to pa za junaka ni! Zatorej čakamo raje do Jurjevega, ko se že lahko pod drevesom spi. Najlepše pozdrave! — Ivan Šepetanc, Anton Kralj iz Noričkega Vrha in Ignac Cizerl od Sv. Urbana.

* **Pismo slovenskim fantom in možem.** Posavska mladenka iz rajhenburške župnije piše slovenskim fantom in možem: Da ne boste mislili slovenski fantje, da slovenska, posebno pa posavska dekleta, spimo doma, hočemo danes odgovoriti na vaše pismo, ki ste ga pisali v „Slovenskem Gospodarju“ nam dekletam in ženam. Pisali ste, da naj pridno pletemo rokavice in nogavice, da ne pridete brez nohtov domov. Kakor se vi, dragi slovenski fantje hrabro berite za domovino, tako pa tudi me slovenska dekleta z velikim veseljem opravljamo vsa, še tako težka dela doma. Nikakor pa dragi fantje in možje ne mislite, da bomo sedaj po zimi brez vsakega dela pri topli peči, nikakor ne. Skrbele bomo, da bomo imele dovolj klobasice ta čas, ko se vrnete v prekrasno domovino. Dragi fantje in možje! Mislite smo pač, da se boste pred zimo vrnili domov, da nam ne bo treba letos pletti rokavice in nogavice. Ker pa vrnitev še žal ni mogoča, vam pa tudi pravi radi pletemo rokavice in nogavice; pa še kakšna avbica bi se prilegla kateremu korajžnemu slovenskemu junaku. Skrbele bomo, kolikor mogoče, da bo dobil vsak slovenski vojak kaj toplega perila. Večkrat se tudi sliši, kako slovenski fantje voljno prenašajo vojskine težave. Pa vse, dragi fantje, zakaj? Zato, ker me slovenska dekleta in žene nikdar ne pozabimo moliti za vas. Tako pa, korajžni slovenski fantje in možje, le z velikim veseljem nad sovražnika, da se prej snidemo v prekrasni zeleni Slovenski Štajerski. Onim junakom, ki se pa ne vrnejo v domovino, pa na veselejšo svidenje v nebesih! Sprejmite slovenski fantje in možje najiskrenejše pozdrave od posavskih deklet in žen!

V Ljubljani so v tamošnjih vojaških bolnišnicah umrli naslednji slovensko-štajerski vojaki: Fr. Cotrečnik, delavec iz Donavice na Gur. Štajerskem, Ivan Bračko in Jožef Unger iz radgonske okolice, Marko Rogina od Sv. Antona na Pohorju in Anton Kunst iz Pišec pri Brežicah.

* **Umetni udje za vojaške pohabljenec.** Vojno-ministrstvo je že v lanskem letu določilo nabavo umetnih udov, kot rok, nog itd. za v vojni pohabljenec vojaške osebe. V dotičnem odloku se določa, da dobe vse v vojski pohabljenec vojaške osebe na račun vojne uprave umetne ude. Stroške za vsa nadaljna popravila pa mora vsak sam trpeti. Za nabavo umetnih udov za vojaške pohabljenec je določena najvišja svota za posamezno osebo znesek 250 kron. K umetnim udom je prištevat tudi nabavo posebnega obuvala za pohabljenec, nabavo berčelj, umetnih oči, ušes, čeljusti, zobov, kilnih pasov itd. Vojno ministrstvo je pa sedaj še tudi določilo, da se sme uporabiti za nabavo umetnih udov za posamezno osebo še tudi višji znesek, kakor določena vsota 250 kron, za slučaj, če bi ta vsota ne zadostovala. Toda v takem slučaju bi moralo vojno ministrstvo dovoliti višji, kakor postavno določeni znesek po 250 kron. Nadalje se določa, da se vojaških oseb, ki potrebujejo umetnih udov, ne sme poprej superarbitrirati, dokler niso dobile umetnih udov in dokler niso popolnoma izsolane, oziroma izučene za nov poklic.

* **Vpoklic črnovojnikov** preložen od 6. na 15. decembra. Črnovojnikom letnikov 1872, 1873, 1875 in 1896, ki so bili pri zadnjih nabiranjih spoznani sposobnim in so bili za danes, dne 6. decembra v poklicani, še ni treba ta dan v vojaško službo, ampak še le dne 15. decembra. Vlada je ta termin preložila, ker se je vreme zadnje dni tako ugodno obrnilo, da se še lahko opravljajo nujna dela na polju. Ako pa se je kateri črnovojnik teh letnikov kljub novi vladni odredbi prijavil v vojaško službo, se ga na njegovo željo pridrži v aktivni službi, ali pa se mu da do dne 15. decembra dopust.

* **Začasno oproščenje kmetovalcev in gozdarjev.** C. kr. poljedelsko ministrstvo razglasa: Po novih naredbah c. in kr. vojnega ministrstva so od sedaj naprej za rešitev prošenj za začasno oproščenje glede vseh v kmetijem in gozdarskem poslu delujočih oseb, kakor tudi glede kmetijstva važnih rokodelcev pristojna brez izjeme vojaška poveljništva, če se gre za osebe moštva in za začasno oproščenje v najvišji izmeri treh mesecev. Tozadevne prošnje se naj, presojene od okrajnih oblastnih, pošljejo naravnost vojaškim poveljnistvom. Potom poljedelskega ministrstva se naj pošiljajo na vojaška osrednja mesta le take prošnje glede oproščenja gazistov in gazistnih aspirantov, kakor tudi one prošnje, v katerih se predlaga od strani okrajnih oblasti začasno oproščenje čez tri mesece.